

1992

**BARCELONA
OLÍMPICA:
CRÒNICA
D'UNA NIT
MÀGICA**

Quina nit la d'aquell dia! Peret i la *troupe*
de Los Manolos fent-la grossa a Montjuïc.

Un llarg camí

«À la ville de... Barcelona!». Aquestes paraules, pronunciades el 17 d'octubre del 1986 pel barceloní Juan Antonio Samaranch, president del COI (Comitè Olímpic Internacional), han quedat per sempre més en la memòria de tota una generació que va viure intensament aquells moments.

Barcelona havia aconseguit un somni llargament desitjat: organitzar uns jocs olímpics, els de l'any 1992, que acabarien sent qualificats com «els millors Jocs de la història».

Ben aviat vaig decidir començar el llibre amb aquest capítol dedicat a Barcelona 92, perquè va ser la primera vegada que vaig coincidir amb Peret professionalment.

Per a mi va ser una experiència impagable. Los Manolos començàvem la nostra trajectòria com a grup, i la compartíem en un gran esdeveniment amb el gran Peret.

Recordo aquella il·lusió compartida a tota la ciutat. Semblava com si ens coneguéssim tots i cadascun dels barcelonins i haguéssim estat convidats a participar en una gran festa.

Aquest nomenament portava implícitament a situar Barcelona al mapa del món. L'alcalde de Barcelona i el seu equip havien projectat un pla d'oportunitats per resoldre les mancances i necessitats de la ciutat, que recollia la possibilitat de presentar la candidatura de la ciutat a ser la seu d'uns jocs olímpics.

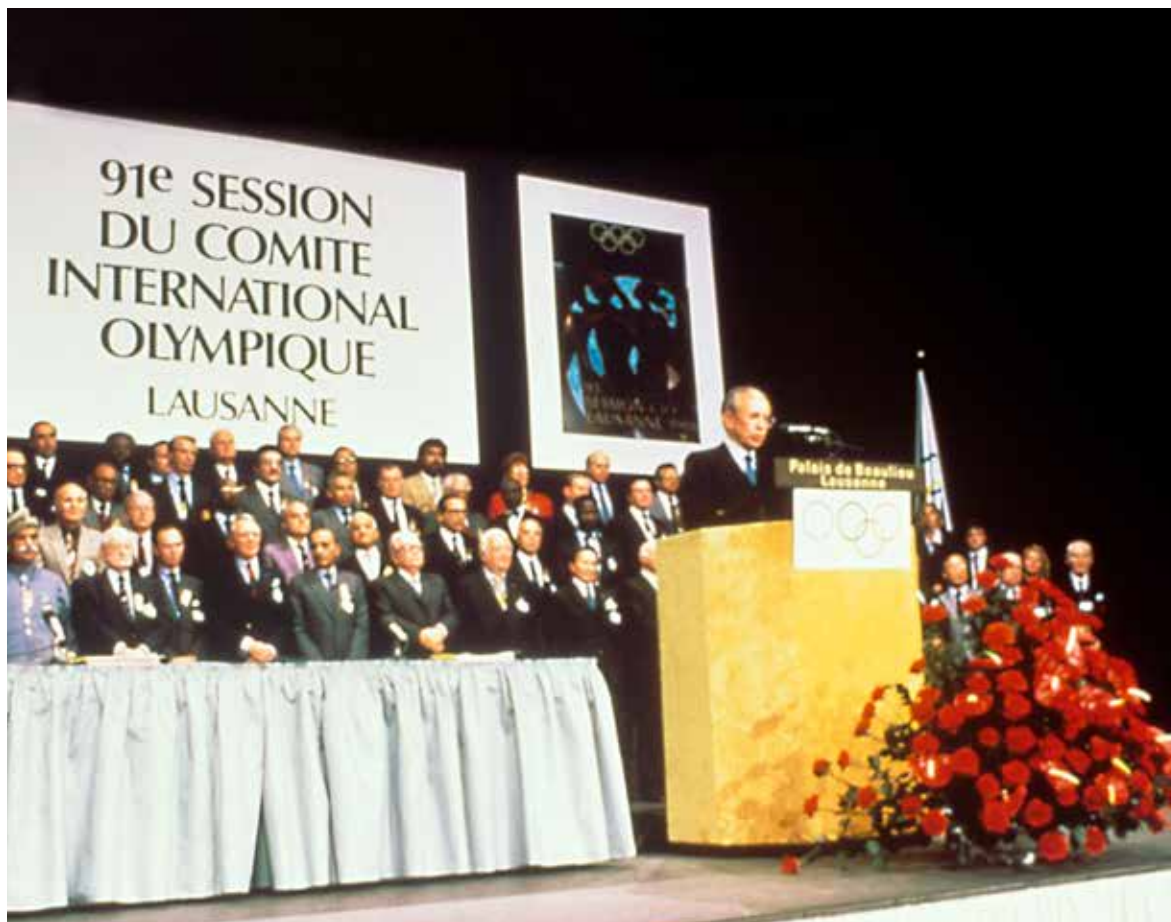
El Mundial de Futbol del 1982 —el del Naranjito—, celebrat a Espanya, és un primer aparador de la idea, que comença

Cursa cap a la història. Segell commemoratiu de Barcelona 92 emès per la Unió Soviètica, la darrera olimpíada en què va participar aquest país (tot i que ja —i per única vegada— com a Comunitat d'Estats Independents).

a dibuixar-se en un primer informe (el Report Cuyàs), lliurat al COI a Lausana. Des del punt de vista tècnic, la candidatura fou impecable, molt professional, i la campanya de promoció, extraordinària,

fins al punt que el projecte, inicialment presentat per una petita elit, esdevindrà patrimoni de tota la ciutadania barcelonina. Bona prova en serà el moviment dels voluntaris olímpics.

Centre de convencions de Beaulieu, a Lausana, el 17 d'octubre del 1986: el president del Comitè Olímpic Internacional (COI), Juan Antonio Samaranch, fa pública la designació de la seu dels XXV Jocs Olímpics del 1992: «À la ville de... *Barcelona!*».

- * Una voluntària acompanya una nedadora australiana als Jocs Paralímpics, celebrats al setembre. La contribució dels milers de voluntaris als Jocs Olímpics i Paralímpics del 1992 va ser bàsica perquè arribessin a ser qualificats com «els millors Jocs de la història».

Els voluntaris

Els voluntaris són un dels factors determinants de l'èxit de les olimpíades. A Barcelona, des del primer moment, l'organització va pensar en la implicació i col·laboració de tota la ciutadania.

La campanya de captació, sota el lema «L'important és participar. Fes-te voluntari olímpic», va aconseguir l'adhesió de més de cent mil persones.

L'experiència fou un èxit pel grau d'implicació de tot el voluntariat, que van tenir molta responsabilitat en el bon funcionament i desenvolupament exitós de Barcelona 92.

Encara avui, molts voluntaris ens expliquen la seva implicació, quan coincidim en actes de record d'aquells moments o en bolos, i durant el relat més d'una llàgrima malda encara per fugir i rodolar-los galtes avall. Gràcies a tot el voluntariat!

El concepte de les cerimònies

L'equip municipal considerava l'aposta olímpica com el motor que havia de possibilitar el canvi i la transformació de Barcelona, com m'explica Enric Truñó, regidor de Joventut, d'Esports i dels Jocs Olímpics en el període 1981-1991, i membre del COOB (Comitè Olímpic Organitzador Barcelona 92): *«Barcelona necessitava dinamitzar-se i enfrontar-se al futur, ja que la ciutat havia viscut dues dècades d'aturada i manca de llibertat (els 40 i els 50), una de desenvolupament caòtic i especulatiu, especulatiu (els 60), i finalment els 70, amb una gran crisi econòmica, que va ser una dècada perduda perquè no va passar res, ja que tota l'atenció estava centrada en la Transició. Hi havia moltes necessitats per afrontar i anhels i il·lusions per fer-ho. L'oportunitat que li generem*

*a la ciutat per repensar-se, mirar lluny, mobilitzar-se, generar noves dinàmiques, fer realitat les rondes, obrir-se al mar... i, tal com deia Pasqual Maragall, “posar la ciutat al mapa del món”».*¹

Pasqual Maragall va tenir el poder de convocar i saber escoltar molta gent i alhora saber delegar, i va esdevenir la figura que sincretitzà tot aquest univers d'idees, creativitat i propostes. Segons Truñó, *«Pasqual Maragall defensa una visió holística del projecte, esports i cultura es donen la mà. En aquest sentit, l'Olimpíada Cultural i les cerimònies olímpiques esdevenen un aparador excel·lent per mostrar la nostra cultura».*

Es va constituir una taula permanent de seguiment de tots els actes vinculats als Jocs, també els previs i els posteriors. A tal efecte, es va convocar un concurs per determinar qui n'assumia la responsabilitat. En aquest sentit, Lluís Bassat, publicista i col·leccionista d'art, fundador de l'agència Ogilvy i president d'Ovideo Bassat Sport, la productora que va crear, gestionar i dirigir les cerimònies olímpiques, m'explica: *«Finalment, de les set propostes presentades, en quedaren dues, la d'Ovideo TV i la de Bassat Sport».*

Ovideo TV (productora de Pepo Sol, Bigas Luna, Manuel Huerga i Cuqui Pons, entre altres professionals) i Bassat Sport, dirigida per Lluís Bassat i Josep M. Casanovas, convergiran en una única candidatura a petició de Josep Miquel Abad, president del COOB. El resultat, la productora Ovideo

Barcelona '92

Bassat Sport, va ser un gran projecte, molt professional i creatiu, que va saber recollir i mostrar la riquesa, diversitat i pluralitat de Barcelona, Catalunya i Espanya. Tal com m'explica Lluís Bassat: «Josep Miquel Abad ens va tancar al despatx al Pepo Sol i a mi. Ens digué que ens havíem d'associar: "Perquè teniu tres deus cadascun i no volem prescindir de cap". A continuació ens va comunicar l'organigrama: "Lluís Bassat serà el president, Pepo Sol el productor, Bigas Luna el director artístic, i el gerent Carlos Iniesta". Ens posàrem a treballar. Hi havia molts punts de coincidència en les nostres propostes, entre ells el mar Mediterrani, en un viatge des d'Olimpia el segle VII fins arribar a Barcelona el 1992, i el fi de festa havia de ser amb rumba catalana».

Quan Bigas Luna comença a rodar *Jamón*, *jamón*, deixa la direcció artística i pren el relleu el guionista, realitzador i director de cinema Manuel Huerga, que va ser, amb les seves pròpies paraules, «el zelador del guió».

El resultat final de les cerimònies conté l'esperit de les paraules que va dir Pasqual Maragall l'endemà d'aconseguir els Jocs: «Avui és un gran dia per a Barcelona, i el que és bo per a Barcelona és bo per a Catalunya, i el que és bo per a Catalunya és bo per a Espanya». En aquell moment

semblava que, en la diversitat i el respecte, la capacitat d'iniciativa de Barcelona podia representar i simbolitzar tota la singularitat cultural peninsular. «Tots els actors institucionals havien de sentir-se representats en el corpus cerimonial. Hi havien de ser presents Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i la Mediterrània» (M. Huerga).

El *briefing* de les cerimònies recollia d'una manera molt clara elements diferenciadors d'altres efemèrides olímpiques. Josep Roca, mà dreta de Josep Miquel Abad al COOB, m'explica: «Les premisses eren clares i passaven per innovar vers les anteriors, primer deixant de banda la marcialitat esportiva, la línia recta i l'esquadra, per donar més importància al color, les línies corbes i la música. Havien de ser molt humanes i participatives. Es tenia molta consciència que el que féssim responia a la idea que era el que sabíem i el que podíem fer, és a dir, ser conscients de les nostres possibilitats i limitacions. Què sabem fer nosaltres? Festes. Les festes són la nostra carta de presentació: l'estiu, la festa, la nit... Tota la clausura va ser dissenyada com una gran festa, reescenografiant tradicions folklòriques populars com la sardana o els castellers en un context actual. Des del primer moment es va considerar

Decoració olímpica a Montjuïc. Després d'un llarg recorregut, la muntanya es revelaria al món el 25 de juliol del 1992.

«Què sabem fer nosaltres? Festes. Tota la clausura va ser dissenyada com una gran festa»

(Josep Roca, COOB).

la rumba com a protagonista de la festa. A la festa final hi havien de participar els atletes, i la rumba donava el joc total. La rumba era Barcelona».

Bassat i Huerga coincideixen que la música ha de tenir un paper fonamental en les dues cerimònies: «*La música hi jugava un paper crucial. Si hagués estat anglès, hauria proposat The Beatles o The Rolling Stones, i si hagués estat nord-americà, Bruce Springsteen. En òpera hi havia un cartell de figures reconegudes arreu que havien d'assumir aquest rol. Vaig oferir a en Josep Carreras ser-ne el director musical, i t'he de dir que, vist el seu compromís en la tasca encomanada, va ser un gran encert*» (L. Bassat).

Si donem un cop d'ull a la llista de participants, podem comprovar l'ampli ventall representatiu de diversitat, amb l'òpera, el flamenc, la cobla, el cant coral, les bandes sonores i la rumba catalana.

Els equips d'Ovideo Bassat Sport van dissenyar un espectacle excels. El resultat final va ser extraordinari, malgrat que pel camí es van haver de descartar molt bones idees. «*Es van desestimar idees de Bigas Luna com la de fer una paella gegant, on els*

voluntaris es disfressaven de granet d'arròs, tomàquet, gamba... I després des de l'aire un helicòpter els llançava la sal. Una altra era deixar anar un toro a l'Estadi i que un colom blanc se li posés al cap» (L. Bassat). «*Es van descartar altres propostes, com la de Lluís Pasqual, que volia representar un poema de Federico García Lorca, El amargo, entre un latifundista i un jornalero, papers que havien de representar Miguel Bosé i Antonio Banderas*» (M. Huerga).

Va passar el mateix pel que fa a la música i possibles candidats a formar part del cartell en la clausura. Josep Mas Kitflus —músic, compositor i productor provinent del planter de l'Ona Laietana (veure pàgina 137) en grups com Iceberg i Pegasus, i acompanyant i productor de Joan Manuel Serrat, Moncho, Peret i Los Manolos, entre d'altres—, Manuel Huerga i Lluís Bassat m'expliquen algunes alternatives que tampoc van reeixir: «*A Seül vaig compondre la música de la cerimònia del lliurament de la bandera a l'any 92. Vam anar amb el Joan Sorribes i el Rafael Moll a veure els Gipsy Kings a Montpelier, amb intenció de gravar alguna cosa. Allí vaig descobrir el perquè del seu so. Hi ha tres guitarristes esquerrans que toquen sense canviar les*

cordes amb els acords invertits i aquesta sonoritat els singularitza. El dia de la cita no va anar-hi el cantant [de fet, el grup havia patit una escissió]. De resultes d'aquesta situació, l'organització va descartar aquesta possible opció per falta de confiança en el compromís del grup».

També es va descartar la possible participació de Camarón de la Isla, en paraules de Huerga: «Vam anar a veure'l a Cadis. Vam arribar a primera hora de la tarda, i el vam estar esperant

fins al vespre. També hi havia un equip de televisió de Canal Sur que l'anava a enregistrar. Ens va atendre primer a nosaltres amb molta cordialitat. Després va deixar la nostra conversa a mitges per gravar un tema amb la tele. La sorpresa nostra va ser que no va poder gravar perquè no es sentia a gust per cantar en aquell moment. Ja no vam continuar la conversa. En tornar a Barcelona i comentar el fet amb la comissió gestora, es va decidir no comptar amb ell, per tal d'evitar aquella situació en una cerimònia en directe».

Peret el juliol del 1992, a punt per fer vibrar a la cerimònia de clausura dels Jocs.

Quina nit la d'aquell dia!

Aquella nit màgica del 9 d'agost del 1992 romandrà per sempre amb mi.

Havia arribat el dia D. Quedava lluny aquell mes de gener del mateix any en què des d'ANEXA —la nostra oficina de *management* del moment— ens van citar a una reunió important. Veníem de fer una gira monumental durant tot el 1991, i estàvem treballant en el proper projecte discogràfic.

Quan ens van comunicar que el COOB havia pensat en nosaltres per participar amb Peret i Los Amaya a la cerimònia de clausura dels Jocs Olímpics no ens ho podíem acabar de creure. Va ser un *flash!*

Actuar amb Peret i Los Amaya en un acte tan esperat i celebrat per tothom a la nostra ciutat va ser una gran sorpresa. «*Si tú no tienes felicidad, de sabio no tienes "ná"*», cantava l'orquestra de Tito Rodríguez, i compartir escenari amb Peret em feia molt feliç i també una mica més savi. Tenia l'oportunitat d'actuar al costat d'un dels meus referents musicals. Un artista i una persona que no m'era gens desconeguda, ja que des de ben petit i en l'entorn familiar el seu univers sonor formava part de les meves primeres memòries emocionals.

La idea d'aplegar a l'escenari tres generacions de rumberos, païos i gitanos, responia a la idea transversal dels ideòlegs dels Jocs de sumar sinergies i de simbolitzar la diversitat. Cuqui Pons, productor de televisió i artístic de les cerimònies, m'explica: «*Teníem clar que volíem mostrar la realitat de la rumba d'aquells moments. La rumba històrica representada per Peret i Los Amaya i la rumba del present que significàveu vosaltres. Peret va tenir el protagonisme que es mereixia. Tenia la gran virtut de fer-te sentir important, era un gran líder*».

L'organització donava visibilitat —es calcula que l'audiència potencial de l'acte va aplegar més de 3000 milions de televidents a tot el món— a un dels gèneres més populars i representatius de casa nostra: la rumba catalana.

Es pretenia un comiat digne i representatiu de la nostra cultura mediterrània. La música al carrer, al barri, per cantar, per ballar, coral, participativa i, per damunt de tot, festiva, per celebrar la vida.

Però anem a pams. D'aquella primera reunió amb el nostre mànager en va sortir el compromís ferm per part de tothom de mantenir en secret la confidència d'aquell dia —només ho vam dir a casa!—. Era una de les demandes protocol·làries del comitè organitzador dels Jocs, i tenia la seva lògica. Posteriorment, quan es va comunicar oficialment, ens va fer molt feliços poder explicar-ho personalment als amics i companys de feina.

«De la mateixa manera que jo porto gravada a foc al front la paraula Borriquito, penseu que vosaltres també dueu gravat a foc All My Loving»

(Peret a Los Manolos, en un dels assajos per preparar la clausura dels Jocs).

Durant aquells vuit mesos, vam enregistrar el nostre segon LP, *Dulce veneno*. Simultàniament, vam participar en programes de televisió i diversos concerts, i finalment engegàrem els bolos de l'estiu del 92. En apropar-se la data, vam participar en diversos assajos, i en la preparació i posada en escena de la festa rumbera de la cloenda.

En aquests assajos vam veure la categoria artística i el magnetisme de Peret. A l'escenari se'l veia segur i dominant la situació. I aquí va ser la primera vegada en què els camins de Peret i de Los Manolos es començaren a creuar, tant personalment com professionalment.

En una de les aturades dels assajos estàvem reunits fent un pisolabis, i entre les diverses converses creuades entre uns i altres comentant com anaven les proves, com arribava el so, les posicions a l'escenari, ben típic entre músics en aquestes situacions, Peret ens va dir: «*De la mateixa manera que jo porto gravada a foc al front la paraula Borriquito, penseu que vosaltres també*

dueu gravat a foc All My Loving [més endavant ens va dir el mateix amb Amics per sempre], i en certa manera possiblement és una de les raons per què som aquí».

I continuava Peret, tal com m'ho recorda Andreu Hernández, company a Los Manolos: «*L'èxit és com anar donant capes de pintura sobre una tela, una damunt de l'altra, un cop l'anterior és ben fixada».*

El reconeixement del públic obre portes sovint insospitades. En certa manera, i lluny de comparar-nos amb l'obra i els èxits de la carrera de Peret, compartíem amb ell un dels intangibles de la música: el favor de la gent.

Ramon Grau, també membre de Los Manolos, em recorda què ens deia Peret sobre la cerimònia en un altre assaig: «*Penseu que les olimpíades són un gran programa de televisió. No s'ha de mirar al públic que hi hagi a l'Estadi [de Montjuïc], sinó que heu de mirar a les càmeres, que és per on us veurà més gent».*

Recordo que aquell estiu al calendari de la cuina de casa el 9 d'agost estava marcat com a dia de bolo a Barcelona: «Clausura Jocs Olímpics». Teníem l'agenda de concerts *a tope*, per la qual cosa en aquell moment no vam ser veritablement conscients de la transcendència d'aquell acte: era un bolo més de l'agenda! Després sí que ens vam adonar del que va significar.

L'organització ens va citar a tots els músics a l'hotel Cóndor NH de la Via Augusta, 127, de Barcelona a primera hora de la tarda. Hi havia molta gent en una de les sales habilitades per a la recepció d'artistes, també força xivarri derivat de la tensió prèvia al bolo. A mesura que anàvem arribant, ens acreditaven i ens saludàvem amb tothom amb qui compartiríem escenari al cap de poques hores.

Peret semblava el més tranquil de tots; ja diuen que l'experiència és un grau. Hi havia un *concert manager* que tenia encomanada la missió de dur els artistes a l'Estadi. A l'hora acordada, vam pujar a l'autocar després d'haver carregat instruments i maletes amb equipatge per a diversos dies, perquè l'endemà nosaltres seguíem en ruta.

Tot parlant d'instruments, Dani Salvat Pubill, net de Peret, em recorda una anècdota de la guitarra de Peret el dia de la clausura: «*La meva primera guitarra era de mida cadet, i és la que va utilitzar el meu iaio a la clausura dels JJOO de Barcelona 92. Era el que necessitava, una guitarra petita que no pesés gaire,*

per fer-la volar i ballar», record que Joan Ximénez *Petit*, percussionista i fill de Ramon Ximénez *Huesos* —un dels primers *palmeros** de Peret—, arrodoneix: «*La guitarra de Peret a la cloenda olímpica era de cadet! Però aquí no acaba la història d'aquell instrument. Més endavant, van trucar d'un programa de televisió que conduïa Isabel Gemio, i li van demanar a Peret algun objecte personal per celebrar una subhasta amb finalitats benèfiques. Primer volien donar una camisa, però finalment es recordaren de la guitarreta, i els la va fer arribar. El dia d'emissió del programa n'estàvem tots pendents. En començar a licitar-se a la subhasta, vam veure amb sorpresa que el valor de la guitarra anava en augment, fins que la van tasar finalment en cinc-centes mil pessetes! I Peret em va dir entre riures: "Si ho arribo a saber, no dono a guitarra"*».

L'arribada a l'Estadi em va fer pensar en com es devien sentir els gladiadors a l'antic Coliseu romà en la prèvia d'uns jocs dedicats a Saturn. En efecte, en baixar de l'autocar, la remor, la música i la cridòria semblaven ben bé els d'una celebració pagana. Aquesta sensació es va accentuar en accedir a les entranyes de l'Estadi, a tot un seguit de passadissos que conduïen als vestidors que feien la funció de camerinos.

Ens van assignar un camerino per grup, i un cop instal·lats vam anar a maquillar-nos, a la perruqueria, a visitar els altres...

* Els termes marcats amb asterisc en la seva primera menció al llibre (com «palmero») no són normatius, però són d'ús freqüent, motiu pel qual es consignen sense cap marca tipogràfica a partir de la segona aparició.

Fins i tot hi havia un pica-pica per a aquells que, malgrat els nervis del moment, encara tenien gana. Als assajos, Los Amaya s'havien compromès a dur una ampolla de whisky etiqueta negra de quinze anys, i van complir amb la paraula donada.

Quan li recordo al Pepe Amaya el que ens deia aleshores el seu germà Delfín, riem plegats: *«El meu germà em vol matar, em fa cantar amb el seu to, que és tan alt que ja no puc més»*, i el mateix Pepe rememora l'anècdota del whisky: *«Sí, home, és clar que la tinc present, la portàvem per celebrar l'efemèride, i a més, és que jo abans de sortir necessito un trago per escalfar la veu, i si és bourbon, millor!»*. Així doncs, tots, abans de sortir, vam poder escalfar la veu.

Peret ens anava donant consells i indicacions per tal de rebaixar la tensió prèvia al bolo. L'hora H s'acostava i ens vam anar canviant, per mudar-nos i sortir ben guapos per a l'actuació. L'elegància de la rumba es posava de manifest entre el negre sobri i cerimonial de Peret & família i Los Amaya, i els colors dels *trajos** manoleros.

A l'hora fixada, l'equip de producció ens va conduir en filera cap a l'escenari a peus del històric rellotge de l'Estadi. Vam pujar per grups en l'ascensor i ens vam anar situant darrere d'una cortina negra. La remor era eixordadora.

Per curiositat, vam obrir una mica la cortina i... oh, sorpresa! Així ho recorda Toni Pelegrín, membre de Los Manolos: *«El moment en què estàvem darrere la cortina esperant per baixar, amb la*

incògnita de com seria tot allò, és com si ho estiguéssim veient per un forat, tots en fila a l'espera de sortir. L'escenari estava ple de gent. Desconcertats i sense saber què fer, si havíem de sortir o no».

Els atletes anaven envaint progressivament l'escenari. Malgrat tot, la cerimònia no s'aturava i començaven a sonar les primeres notes de l'actuació conjunta. Llavors Peret ens digué: *«Sortiré a veure el què...»*. Va passar la cortina, començà a baixar cap a l'escenari, i de manera gairebé instintiva tots vam fer el mateix i el vam seguir.

De sobte, ens vam trobar envoltats per una munió de gent amb moltes ganes de festa. Xavi Calero, membre de Los Manolos, rememora: *«En aquells moments vam pensar que tot se n'anava en orris, totes les hores dedicades als assajos, les posicions, però vam provar de fer el que estava planejat. Recordo que em vaig trobar sol a la meva posició, envoltat d'atletes. Especialment, recordo dues representants nord-americanes que em van impressionar, i al seu costat hi havia el nedador espanyol López Zubero amb una ampolla de whisky... Llavors penso: "Això s'ha acabat, no podem fer res", i miro enrere, i el Peret, Los Amaya i els companys ja s'havien situat damunt la graderia de ciment»*.

A partir d'aquest moment, tothom recorda, gràcies a la magnífica realització televisiva de Manuel Huerga, el que va acabar passant. Malgrat que la mateixa alegria i les ganes de participar dels atletes, amb la invasió de l'escenari, van canviar

el curs de tants assajos previs, es va reprendre el que s'havia previst, però amb una dosi força gran d'improvisació, molt pròpia de la festa i de la *juerga** rumbera. Recorda el realitzador: «*L'anècdota de la invasió dels atletes a l'escenari, vista des del punt de vista positiu, és que vosaltres vau generar una energia, una alegria i una festa a l'Estadi que mai s'havien vist en una cerimònia olímpica: El desmadre. Mai abans ni després s'ha produït una cosa tan espontània entre públic, atletes i artistes. Amb ganes de celebrar plegats que tot havia anat tan bé. Vau aconseguir fer aixecar el públic i els atletes, que no van poder reprimir l'instint de sumar-se a la festa. Més enllà del perill que podia suposar la invasió de l'escenari, significa la millor mostra d'alegria i felicitat que es pot expressar*».

Josep Roca, director de les cerimònies, considera aquest fet una errada de previsió: «*Quan van ser convidats a participar els atletes que estaven asseguts a l'Estadi, per l'únic lloc per on no teníem previst que baixessin a la gespa era per l'escenari. Un cop allí, s'hi van quedar i es van posar a botar. Sort en vam tenir dels avisos i esforços que es van fer per megafonia, en aquest sentit inoblidables, de Tino Romero i Inka Martí: "Atletes, baixin de l'escenari". A banda, teníem un grup de la policia, vestits de voluntaris, que amb molta cura els van anar convidant a baixar a la gespa. Vaig passar veritable angúnia pendent de si l'escenari aguantaria o no*».

Nosaltres també, com recorda el meu germà Joan, membre de Los Manolos: «*Als assajos havíem vist que l'escenari s'obria, i dins hi havia un entramat de bigues disposades en forma d'aspes, i en aquells moments ens feia pensar el pitjor. En aquests primers moments de desconcert, Peret ens va comminar a tots a pujar a una de les grades de ciment que eren just a sobre de l'escenari de fusta; si no ho recordo malament, hi ha una foto de tots nosaltres disposats en bateria*».

Un cop acabada la cerimònia i mentre ens recuperàvem del *subidón* del moment, tot era comentar el que havíem viscut i com de bé s'ho estaven passant els atletes, que després de quinze dies de concentració i esforç s'havien deixat anar completament.

Ens vam acomiadar de Peret i de tothom. No vam tenir gaire temps per a més coses; el nostre autocar ens venia a recollir a les portes de l'Estadi per continuar de bolo l'endemà a Lleó.

La darrera anècdota d'aquella nit va ser a l'autopista. Havíem parat a l'àrea de servei Porta de Barcelona per tal de comprar aigua i algun queviure pel viatge. Allà vam coincidir amb membres de seguretat de la Guàrdia Civil que havien estat destinats des de tot l'Estat com a reforç a la cita olímpica. Bé, doncs quan ens posàvem altra vegada en ruta, els cotxes i furgonetes policials que ens van escoltar momentàniament engegaven les sirenes i llums blaves, i fins i tot algun megàfon: «*¡Hasta la vista, Manolos!*».

L'himne olímpic: «Amics per sempre»

El COI tenia molt clar que hi havia d'haver una cançó que representés les Olimpíades de Barcelona 92. En conversa amb Manuel Huerga i Lluís Bassat, m'expliquen la gènesi de la cançó *Amics per sempre / Friends for life*. Diu Bassat: «No va ser una decisió fàcil, i es van descartar un parell d'opcions, abans d'arribar a la decisió definitiva. La primera idea va ser encarregar-li un tema a Ennio Morricone [famos compositor de bandes sonores, com la de *Cinema Paradiso*]. M'hi vaig trobar a Roma a casa d'ell fins a tres vegades. Eren trobades creatives i artístiques. Es va descartar la seva participació perquè les condicions econòmiques que demanà ho feien inabastable. Angelo Badalamenti [autor també de cèlebres BSO, com la de la sèrie *Twin Peaks*] ja treballava per nosaltres, igual que en Ryuichi Sakamoto, i ja havia compost *The Torch Theme* (*The Flaming Arrow*), i vam proposar-li la composició del tema. En va escriure un amb lletra de David Lynch i cantat per la *Julee Cruise* [també habitual de les pel·lícules de Lynch], però no va agradar als membres gestors del COOB, la trobaven massa trista».

I continua Bassat: «Finalment, per mediació de Josep Carreras, com a director musical del projecte, ens vam posar en contacte amb Andrew Lloyd Webber [compositor d'èxits del teatre musical com *Cats* o *Evita*]. Vam anar a Londres. Ens va cantar i tocar la cançó amb el piano, amb lletra d'una agència de publicitat, que va agradar a la nostra delegació. A banda de solucionar els drets derivats del tema, hi va haver un seguit de condicions amb les quals les diferents parts implicades van estar d'acord. Entre aquestes, que la cantessin en Josep Carreras i la Sarah Brightman, una exparella de Lloyd Webber».

I acaba reblant Huerga: «La versió en rumba d'Amigos para siempre és la cançó per la qual es recorden els Jocs Olímpics de Barcelona. És fantàstic perquè, tot i no haver estat interpretada en cap de les cerimònies, és la cançó amb la qual tothom recorda Barcelona 92».

Aquesta darrera afirmació de Manuel Huerga al·ludeix a una de les llegendes urbanes que corren sobre la cançó *Amics per sempre*. Efectivament, quan vam participar a la cerimònia de clausura no la vam cantar, contràriament al que ha quedat al record de tanta gent. Ja l'havíem gravada, però no la vam interpretar en directe fins a la cerimònia de clausura dels Jocs Paralímpics. Posteriorment, també la vam cantar a la cloenda dels Special Games.

Aquesta cançó que ens singularitza com a grup simbolitza un dels intangibles de la música: la màgia. Tal com canta Jorge

Drexler: «*Y a dónde van las canciones que soltamos en el viento, llevando a qué corazones quién sabe qué sentimientos*». Les cançons tenen vida pròpia, se'n van volant i aterren on volen. Amb *Amics per sempre* hem tingut la gran sort de formar part de l'imaginari col·lectiu de més d'una generació, i ser-ne la banda sonora és un regal de la deessa Fortuna.

Aquella nit no vam cantar la nostra versió de l'himne olímpic. Vam cantar *Gitana hechicera*, amb Peret i Los Amaya, en un *medley* d'èxits de cada un de nosaltres. En aquest sentit, pregunto a Manuel Huerga i a Josep Roca per què *Gitana hechicera* no va ser el tema representatiu de Barcelona 92 i m'expliquen: «*Hi va haver reunions amb el Peret on ens mostrava la lletra de Gitana hechicera i com l'anava revisant contínuament, l'estructura, la rima...*» (M. Huerga). «*Gitana hechicera no va arribar a ser l'himne olímpic perquè en aquells moments encara no estava agendada. Possiblement encara no estava acabada del tot*» (J. Roca).

En qualsevol cas, *Gitana hechicera*, sens dubte, és també una cançó que ens duu inevitablement a aquells moments. La gravació del tema per Peret, segons m'explica el tècnic de so Joan Sorribes, va suposar tota una epopeia de temps i de diverses variacions sobre la mateixa cançó (que és una recreació d'un tema del mateix Peret de l'època evangèlica anomenat *Cristo tiene poder*). Sorribes m'explica el procés de gravació del tema: «*Gitana hechicera té el rècord Guinness d'hores d'estudi per gravar*

una cançó: 485 hores! El motiu és que Peret mai acabava de quedar satisfet amb la feina feta. Després d'haver estat gravant tota la setmana, en tornar el dilluns a reprendre la feina acostumàvem a escoltar amb el Peret com havia quedat, i la conclusió era sempre la mateixa: "Esborra-ho tot, que no serveix per a res". I així vam estar moltes hores, tornant a començar gairebé de nou. Com a bon artista, Peret tenia molt clar el que volia.

Amb el pas del temps t'adones que vam participar d'una nit màgica. A més, des del punt de vista personal, viscuda amb l'orgull i la satisfacció de representar el so de la ciutat compartint escenari amb Peret i Los Amaya en nom de tota la família musical i rumbera.

Sempre ens quedarà la darrera imatge de la cerimònia: el comiat del Cobi navegant cap a l'infinit bellugant els malucs a ritme de rumba catalana. Malgrat que a prop d'Arenys Mar es va quedar sense vent de garbí, i va naufragar.

La pesseta d'or

La participació de tots els artistes, músics i compositors a les cerimònies no va ser remunerada. Tothom que hi era ho

va fer pel desig exprés de col·laborar en l'acte, molt d'acord amb l'esperit de generositat present tant en la gènesi com en el desenvolupament dels JJOO per part de tots els agents integrants de l'esdeveniment.

En acabar els fastos olímpics, l'organització va obsequiar tots els participants amb una pesseta d'or. Peret ho explicava així: «No tenia un valor monetari, sinó més aviat simbòlic, i com a mostra d'agraïment per haver participat en aquell acte únic. Quan em va tocar a mi, vaig dir a en Maragall,

abans que parlés: “No compta el valor material, ja ho sé, ja ho sé, però mira, Los Manolos són deu, i Los Amaya són dos, i només els heu donat una pela a cada grup. O sigui, que no compta el valor material, però una pela és una pela, oi?”. Es va fer una riallada general, i en Maragall va respondre amb un bon sentit de l'humor».²

Ningú podia dir-ho millor que Peret. Es podia dir més alt, però no més clar, en denunciar aquella injustícia simbòlica. Amb el temps, no sé on ha anat a parar la nostra pesseta...

- * 15 de setembre del 1992, últim acte: l'alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, lliura a Peret la pesseta d'or (anvers de la moneda, a la dreta) que es va concedir als artistes, professionals i entitats en reconeixement de la seva participació a les cerimònies d'inauguració i cloenda d'aquells Jocs Olímpics i Paralímpics. Peret va observar amb sorna que s'entregava una moneda per participant, tant si aquest era una sola persona com un conjunt... I és que «la pela és la pela!».

Greetings from Barcelona!

A la pàgina següent, el peveter (què era un peveter abans del 92?) encès. Al costat d'aquestes línies, entrada de l'autor per a un dels assajos de la cerimònia de la clausura dels Jocs. Sota, Peret i Los Manolos la nit màgica: sobre una graderia de ciment, en bateria, i a l'escenari desbordat pels alegres atletes. Que segueixi la festa!

